

+

Homilie op 4-11-2018, 31^e zondag door het jaar, Jaar B.

Dierbaren,

“Wat is het allereerste gebod (Mc 12,28)?” Die vraag van de schriftgeleerde is ook een vraag van onze tijd. Er zijn een heleboel geboden en verboden, en soms dreig je door de bomen het bos niet meer te zien. Waar gaat het nu echt om in het leven? Wat is de kern? *“Wat is het allereerste gebod?”*

Toch denk ik, dat die vraag door velen ook helemaal niet als eigentijds wordt aangevoeld. Waar het nu echt om gaat, wat de kern is, ja. Maar dat *“gebod”*? Wat vangen we daar nog mee aan in onze tijd van ‘vrijheid, blijheid’, waarin bijna alles maar ‘moet kunnen’?

En als Jezus zijn antwoord dan begint met: *“Het eerste is: hoor, Israël!”* (Mc 12,29), dan gaan de stekels bij sommigen helemaal recht overeind staan: waarom moet ik horen, waarom kan ik niet gewoon zelf bepalen waar het om gaat in mijn leven?

Dat is, omdat wij onszelf niet echt kennen, omdat wij een mysterie zijn, ook voor onszelf. Kan ieder van ons het St. Paulus niet nazeggen: *“De goede wil ligt binnen mijn bereik, maar niet de goede daad. Ik doe niet het goede dat ik wil, maar het kwade dat ik niet wil”* (Rom 7,18-19)? Zelfs puur lichamenlijk weten wij maar heel weinig van wat er zich binnenin ons allemaal afspeelt, laat staan dan geestelijk en moreel. Is het dan gek, om je oor te luisteren te leggen bij Hem die dat wél precies weet, omdat Hij ons geschapen heeft, nog wel naar zijn eigen beeld en gelijkenis, en ons in leven houdt?

Laat ons dan horen, hoe Jezus verdergaat. *“De Heer onze God is de enige Heer. Gij zult de Heer uw God beminnen met geheel uw hart, geheel uw ziel, geheel uw verstand en geheel uw kracht”* (Mc 12,29-30). *“Gij zult... beminnen”*. Kan dat wel, vragen wij ons misschien af, beminnen op bevel? Beminnen als gebod, het allereerste nog wel? Is liefde niet iets dat spontaan uit het hart opwelt, vrij van alle druk en dwang?

Bij een verliefdheid gaat dat op, ongetwijfeld. Maar liefde is méér dan verliefdheid. Echte liefde blijft, is trouw, ook als een spontaan gevoel ontbreekt. Het is waar, dat dat uit vrije keuze geschiedt. Maar het gaat niet vanzelf. Het kost moeite en volharding.

Ook het onderhouden van Gods geboden is een vrije keuze. Liefde is onbestaanbaar zonder vrijheid. Maar ook hier geldt, dat het niet vanzelf gaat. Wij

leren al als kind, om niet aan al onze spontane verlangens en wensen te voldoen, maar om vurig te kiezen voor wat echt de moeite waard is, en daar dan ook echt moeite voor te doen. Is dat niet de enige weg naar ware vreugde, naar echt geluk? En wie is méér de moeite waard dan God zelf?

Wat komt er van een kind terecht, als zijn ouders het niet opvoeden? En opvoeden gaat bij ons, mensen van na de zondeval, niet zonder geboden en verboden, en ook niet zonder tucht. *“Tucht is nooit prettig”,* zegt de Brief aan de Hebreeëen, *“op het moment zelf is er meer verdriet dan blijdschap; maar op de lange termijn levert ze voor degenen die zich door haar lieten vormen, de heilzame vrucht op van een heilig leven”* (Heb 12,11). Wie is achteraf niet dankbaar voor alle moeite die zijn of haar ouders zich hiervoor getroost hebben? Welnu, *“God behandelt u als kinderen”* (Heb 12,7), zegt dezelfde brief, en wij van onze kant mogen ook meer en meer zijn kinderen worden. Onze Heer wijst ons op de noodzaak daarvan, waar Hij zegt: *“Als gij niet opnieuw wordt als de kleine kinderen, zult gij het Rijk der hemelen zeker niet binnengaan”* (Mt 18,3).

De schriftgeleerde had gevraagd naar het allereerste gebod, en daarbij wellicht verwacht, dat Jezus hem er één zou noemen. Maar hij krijgt er twee: *“Het tweede is: gij zult uw naaste beminnen als uzelf”*. En Jezus verduidelijkt: *“Er is geen ander gebod voornamer dan die twee”* (Mc 12,31). Twee geboden, die samen het voornaamste zijn. Twee geboden, die ook allernauwst samenhangen. St. Jan schrijft: *“Als iemand zegt dat hij God liefheeft, terwijl hij zijn broeder haat, is hij een leugenaar. Want als hij zijn broeder die hij ziet niet liefheeft, kan hij God niet liefhebben die hij nooit heeft gezien”* (1 Joh 4,20). En Jezus zelf zal ons eens zeggen: *“Al wat gij gedaan hebt voor een dezer geringsten van mijn broeders hebt gij voor Mij gedaan”* (Mt 25,40).

Zo verbindt Jezus uiteindelijk dus het hoogste met het laagste: het *“allereerste gebod”* met *“een dezer geringsten van mijn broeders”*. Wie denkt daarbij niet spontaan aan de geplunderde, mishandelde, halfdode man langs de weg uit de parabel van de barmhartige Samaritaan? Die man, op wie Jezus zelf zó heeft willen lijken in zijn lijden, zoals Jesaja reeds voorspeld had: *“Man van smarten, met ziekte vertrouwd, een mens die zijn gezicht voor ons verbergt, geminacht en niet de moeite waard beschouwd”* (Jes 53,3).

Dierbaren, laten wij Hem niet minachten, niet versmaden in zijn ontluistering. Niemand is méér de moeite waard dan Hij! Laat ons Hemzelf dienen in onze lijdende broeders en zusters, en Hem zo beminnen met geheel ons hart, geheel onze ziel, geheel ons verstand en geheel onze kracht. Amen.